

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

International økonomi B & A

Notat om den mundtlige prøveform

Version 1, maj 2023

International økonomi B & A

Notat om den mundtlige prøveform

2023

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

Formål med dette notat	4
1 Hvad står der i læreplanen og vejledningen om den mundtlige prøveform?	5
1.1 Den mundtlige prøve	5
1.1.1 Eksamensprojektet	5
1.1.2 Synopsis.....	6
1.2 Selve den mundtlige prøveafvikling	7
2 Bedømmelse	9
2.1 Faglige mål på B-niveau.....	10
2.2 Faglige mål på A-niveau	10
2.3 Eksempler på karakterbeskrivelser for den mundtlige prøve.....	11

Formål med dette notat

Formålet med dette notat er at anskueliggøre kompleksiteten, indholdet, og processen ved den mundtlige prøveform i International Økonomi på både B- og A-niveau.

Notatet er struktureret så det indledningsvist følger rammesætningen angivet ved lovteksten (læreplanerne) og tilhørende vejledning til den mundtlige prøveform. Herefter følger anvisninger til, hvorledes processen kan anskues og gribes an.

Dette notat indeholder således ikke nye bindinger til læreplanen – men er tænkt som supplement og en præcisering og forklaring til de efterhånden omfattende vejledninger vi har i faget.

God læselyst!

Med venlig hilsen
Claus Rønberg
Fagkonsulent

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Børne- og Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Kontor for Gymnasier
Teglholmegade 1
2450 København SV

Direkte tlf.: +45 23 35 81 78
E-mail: Claus.Ronberg@stukuvvm.dk

1 Hvad står der i læreplanen og vejledningen om den mundtlige prøveform?

1.1 Den mundtlige prøve

I læreplanens pkt. 4.2 omhandlende prøveformer fremgår på både B- og A-niveau følgende:

'Den mundtlige prøve

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af eksaminandens eksamensprojekt og den synopsis, eksaminanden har udarbejdet på baggrund heraf, jf. pkt. 3.2.

Eksaminandernes synopsis sendes til censor forud for prøven sammen med undervisningsbeskrivelsen, der indeholder oversigt over projekter og andre undervisningsaktiviteter gennem undervisningsforløbet.

Censor orienterer sig i synopsis og undervisningsbeskrivelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ingen forberedelsestid. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af eksamensprojektet og de faglige sammenhænge, metoder og teorier, der har været centrale for at komme frem til konklusionerne. Eksaminandens præsentation må højst fylde 10 minutter af eksaminationstiden og suppleres af uddybende spørgsmål fra eksaminator. Herefter former eksaminationen sig som en samtale mellem eksaminanden og eksaminator med udgangspunkt i eksaminandens eksamensprojekt. Der kan perspektiveres til de andre projekter eksaminanden har deltaget i.'

Vejledningen til læreplanen på både B- og A-niveau indeholder og uddyber de enkelte elementer ovenfor blandt andet omkring eksamensprojektet, synopsene og bedømmelseskriterierne, men nedenfor præciseres og forklares de enkelte elementer på en mere struktureret og sammenhængende måde.

1.1.1 Eksamensprojektet

Eksamensprojektet beslaglægger forholdsvis meget af den afsluttende undervisningstid, ikke mindst på B-niveau. Uagtet forskelligheden af undervisningstiden mellem B- og A-niveau har eksamensprojektet samme omfang (ca. 20 timer). Dette er en tidligere læreplansbeslutning, der først kan tilpasses efter en politisk beslutning om at åbne op for justeringer af læreplanerne. Indtil dette muliggøres bør man være ekstra opmærksom på at indtænke, integrere og planlægge projektforløbet 'så eleverne i passende tid inden afleveringen kan koncentrere hjemmearbejde om projektet. Forløbet bør ikke ligge så sent, at eleverne ikke kan nå at reflektere over projektet og skrive den tilhørende synopsis'.¹

Fastholdelse af fokus bliver således væsentligt, når man tillige skal huske at afsætte tid til løbende vejledning og afsluttende peer-feedback blandt eleverne af deres eksamensprojekter.

Bemærk, at der i læreplanen for B-niveauet udelades kravet om at eksamensprojektet skal indeholde: '*anvendelse af statistik*', som det ellers fremgår på A-niveauet. I praksis bliver dette dog mere en tænkt situation i forhold til hele idéen med eksamensprojektet, hvis man udelader statistik i ens projekt.

Eksamensprojektet er grundlaget for den mundtlige prøve, hvorfor vi som undervisere kun må **vejlede** eleverne i forløbet. Det bliver derfor vigtigt, at rollen som vejleder er klart defineret forinden – både for

---

¹ Vejledningen på B-niveau, 2021

en selv og for eleverne – så vejledningen bliver faglig og procesorienteret. Vejlederens rolle er eksempelvis at få eleverne til selv at tænke videre, dybere og måske perspektiverende i forhold til udformning, afgrænsning og omfanget af projektet – inden man som underviser godkender gruppernes endelige problemformulering og videre vejledning fx om arbejdsformer og arbejdsindsats – frem til afleveringen af projektet, hvor vejledningen naturligt ophører.

Medgået undervisningstid, elevens arbejde med og omfanget af eksamensprojektet medfører, at projektet indgår i grundlaget for den afsluttende standpunktskarakter.

I forlængelse af ovenstående er læreplanens tekst (på begge niveauer) således klart formuleret: '*Eksamensprojektet indgår i grundlaget for afgivelse af den afsluttende standpunktskarakter, men evalueres ikke overfor eleverne og bedømmes ikke særskilt forud for den mundtlige prøve.*' (egne fremhævelser).

1.1.2 Synopsis

På baggrund af gruppearbejdet med eksamensprojektet udarbejder eleverne *individuel* en synopsis. Denne er grundlaget for den mundtlige prøve, og eleverne kan ikke gå til eksamen uden at denne er afleveret. I god tid inden undervisningen ophører (normalt en uge før eksamensperiodens begyndelse²), bør man således sørge for at indhente elevernes synopsis så formalia er bragt i orden inden prøveudtræk og den travle eksamensperiode begynder.

Man kan med fordel ved selve introduktionen til forløbet med eksamensprojektet italesætte 'udfordringen' med den *gruppevise* udarbejdelse af eksamensprojekt, der munder ud i en *individuel* udformning af synopsis. Der er således ingen bindinger på, hvor og hvordan den individuelle del af gruppeprojektet kan forekomme – og det er derfor vigtigt – at eleverne allerede på et tidligt tidspunkt bliver bevidste om den individualitet, der forventes til den mundtlige prøve. Nedenfor er angivet forslag til, hvor individualiteten kan forekomme, i forslaget til strukturen af synopsis. For ingen er tjent med, at elever fra den samme gruppe fremlægger præcist det samme til eksamen.

Formen på synopsis er ikke nærmere angivet i læreplanen, dog skal omfanget maksimalt udgøre tre sider med højst 10 siders bilag. Indholdsmæssigt skal denne dog indeholde: *problemformuleringen, et kort resumé, konklusioner og tilhørende refleksioner*, hvilket er ens på begge niveauer.

Synopsis er elevens 'adgangsbillet' til den mundtlige eksamen, og skal hjælpe eleven til at strukturere den mundtlige fremstilling af eksamensprojektet til prøven. Synopsis 'fungerer som en form for signalflag for, hvad censor og vejleder kan forvente af eksaminationen, og hvilke udfordringer det vil være naturligt at stille eleven over for under eksaminationen. Udfordringer kan være manglende opfyldelse af faglige mål, manglende selvstændighed (eks. flere elever med ens synopses) og manglende opfyldelse af krav til synopsis.³

Forslag til en struktur af synopsis kunne derfor være følgende:

- Kort resumé - problemstilling
- Problemformulering (*fælles fra eksamensprojektet*)
- Afgrænsning
- Metode
- Teoretiske vinkler – anvendelse af teori (*individuel for de enkelte elever i gruppen*)
- Bearbejdning/analyse af faglig problemstilling (*individuel for de enkelte elever i gruppen*)
- Diskussion – vurdering
- Konklusion

² Læreplanen på begge niveauer, 2017

³ Vejledningen på både B- og A-niveau, 2021

- Refleksioner – perspektivering (*individuet for de enkelte elever i gruppen*)
- Bilag (kvantitativt, kvalitativt, egne beregninger, figurer etc.)

Synopsis og undervisningsbeskrivelsen sendes til censor mindst 5 hverdage før prøvens afholdelse, medmindre særlige forhold er til hinder herfor, hvorefter censor orienterer sig i disse. Denne orientering lægger således ikke op til, hverken en vurdering eller bedømmelse, men er et initialt forsøg på at få kendskab til eksempelvis eksaminandens problemstilling, metodeanvendelse og analyser m.v.

1.2 Selve den mundtlige prøveafvikling

Det er vigtigt, at eleven tidligt er gjort bekendt med formålet med synopsis til den mundtlige prøve. For **eleven** fungerer synopsis som en måde at strukturere den mundtlige prøve på – et redskab til at levere en præstation, så fagligheden kommer i spil.

For **eksaminator** og **censor** fungerer synopsis alene som en måde til at få kendskab til eksaminandens problemstilling, metoder og analyser m.v. på. For udgangspunktet for eksaminationen er, at eleverne får præsenteret deres behandling af eksamensprojektets problemformulering, og derigennem viser deres faglige niveau til den mundtlige prøve.

I den sammenhæng er det vigtigt at understrege, at synopsis ikke skal bedømmes og ikke tælles med i den mundtlige elevpræsentation. *'Ved den mundtlige prøve er det alene eksaminandens mundtlige præstation, der indgår i bedømmelsen'*.⁴

Forekommer der særlige afvigelser fra den indleverede synopsis ift. den senere mundtlige elevpræstation, kan der med fordel spørges ind til årsagen til dette.

Der er ikke faste rammer for, hvorledes den mundtlige elevpræsentation skal forløbe. Læreplanen angiver dog følgende: *'Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af eksamensprojektet og de faglige sammenhænge, metoder og teorier, der har været centrale for at komme frem til konklusionerne. Eksaminandens præsentation må højst fylde 10 minutter af eksaminationstiden og suppleres af uddybende spørgsmål fra eksaminator'*.⁵

Præsentationen af eksamensprojektet kan med fordel foregå via præsentationsværktøjer (fx PowerPoint) eller andre egnede redskaber, som eleven føler sig tilpas med at anvende, og som kan hjælpe med til at strukturere præsentationen.

Det er vigtigt, at elevens egen indledende præsentation højst fylder 10 minutter eftersom den efterfølgende dialog ml. eksaminanden og eksaminator skal benyttes til at udprøve og bedømme, hvorledes eleven opfylder de faglige mål i faget med udgangspunkt i eksamensprojektet.

Afbrydes eleven undervejs i den indledende elevpræsentation af spørgsmål bør dette naturligvis forlænge tiden med elevpræsentationen. Man kan med fordel have afklaret placeringen af spørgsmål med eksaminanden lige inden prøveafviklingen igangsættes.

Den efterfølgende dialogs uddybende spørgsmål til eksaminanden kunne eksempelvis omhandle:

- Alternative teorier end det i projektet anvendte
- Økonomiske ræsonnementer (bredde og dybde)
- Validitet og reliabilitet af analyseresultaterne
- Vurderinger eleven har foretaget
- Koblinger til tidligere PBL-projekter

⁴ Læreplanen for både B- og A-niveau, 2017

⁵ Ibid.

- Perspektivering til andre områder – hvorfor og hvordan?
- Etc.

2 Bedømmelse

Eksamensprojektet og den anvendte tid, som eleven har arbejdet med og fordybet sig i – giver mulighed for en god faglig dialog til den mundtlige prøve. Det er vigtigt at understrege, at bedømmelsen *altid* skal gennemføres som en helhedsbedømmelse af eksaminandens præstation. Det vil sige, en vurdering af om den enkelte elevs præstation opfylder de *faglige mål*, og ikke om eleven kan hele listen af kernestof ved den mundtlige prøve.

Elevernes mundtlige præstation bedømmes i forhold til fagets mål angivet i læreplanens pkt. 2.1.

Fagets mål knytter sig til identifikationen af de (7) kompetencer, som karakteriserer samfundsøkonomisk kompetence – populært illustreret ved 'Kompetenceblomsten'.

Udgangspunktet for eksaminationen er, at eleverne skal præsentere deres behandling af den valgte problemformulering og derigennem vise deres faglige niveau. Det faglige niveau rummer tre begreber på vejen til at opnå 'økonomifaglige kompetencer'. Vejledningen til læreplanen (B- og A-niveau) angiver dem på følgende vis:

- **'Kundskabsniveauet'** er den tilegnede viden, eleverne opnår gennem faget. Her er der tale om de lavere taksonomiske niveauer, hvor eleven redegør, sammenligner og forklarer simple sammenhænge inden for kernestoffets økonomiske termer.
- **Færdigheder** viser eleverne, når de viser evnen til at mestre de generelle metodiske redskaber, der er i faget, at problemformulere og forholde sig kritisk til metoder, kilder, teorier, og egen behandling af data.
- **Faglig fordybelse** er, når man relevant kombinerer kundskaber og færdigheder i virkelige og virkelighedsnære situationer. Her vil den kompetente gymnasieelev kunne anvende økonomiske forklaringer og sammenhænge, sammen med beregninger og analyser af udsagn til at vurdere en problemstilling, reflektere over egen problemformulering og diskutere mulige løsninger herpå. Er man i stand til dette, har man **økonomifaglige kompetencer**.⁶

Det er væsentligt at gøre sig klart, at der er forskel på bedømmelseskriterierne på B- og A-niveau.

Med understreget fremhævelser (nedenfor), tydeliggøres forskellene på de to niveauer, og belyser derudover også en relativ lempelse af bedømmelseskriterierne på B-niveau. Vi kan som bedømmer således ikke stille helt de samme krav til en B-niveau elev som til en A-niveau elev. Kravene på B-niveau er mere *'simple'*.

En bedømmelse bygger dog altid på et skøn ud fra en helhedsvurdering. Af læreplanens afsnit 4.3 fremgår det:

(B-niveau)

*'Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved prøven gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens mundtlige præstation.'*⁷

(A-niveau)

'Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som

---

⁶ Vejledningen til læreplanen (B- og A-niveau), 2021

⁷ Læreplanen til B-niveau, 2017

de er angivet i pkt. 2.1. Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation. Ved den mundtlige prøve er det alene eksaminandens mundtlige præstation, der indgår i bedømmelsen.⁸

2.1 Faglige mål på B-niveau

'Eleverne skal kunne:

- afgøre, hvilke forhold der har betydning for den samfundsøkonomiske udvikling set i et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv og derigennem demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og behandle **grundlæggende** samfundsøkonomiske udfordringer, der knytter sig til samfundets økonomiske ubalancer og den økonomiske vækst
- anvende **simpel** samfundsøkonomisk teori og empiri til undersøgelse af de samfundsøkonomiske udfordringer
- udarbejde et **simpelt** samfundsøkonomisk ræsonnement, herunder kunne forklare sammenhænge mellem en række samfundsøkonomiske forhold med udgangspunkt i empiriske data
- indsamle, bearbejde og præsentere samfundsøkonomiske informationer til brug for undersøgelser, vurdere informationernes troværdighed og relevans, samt udvikle og vurdere innovative løsninger, herunder i samspil med andre fag.
- fortolke og formidle viden om nationale og internationale samfundsøkonomiske forhold
- udvælge og anvende relevante matematiske og statistiske redskaber og it-værktøjer.⁹

2.2 Faglige mål på A-niveau

'Eleverne skal kunne:

- afgøre, hvilke forhold der har betydning for den samfundsøkonomiske udvikling set i et nationalt, et europæisk og et globalt perspektiv og derigennem demonstrere viden om fagets identitet og metoder
- identificere, formulere og behandle de samfundsøkonomiske udfordringer, der knytter sig til samfundets økonomiske ubalancer og den økonomiske vækst
- anvende samfundsøkonomisk teori, **modeller** og empiri til undersøgelse af de samfundsøkonomiske udfordringer
- udarbejde et samfundsøkonomisk ræsonnement, herunder kunne forklare sammenhænge mellem en række samfundsøkonomiske forhold med udgangspunkt i empiriske data
- indsamle, bearbejde og præsentere samfundsøkonomiske informationer til brug for undersøgelser, vurdere informationernes troværdighed og relevans, samt udvikle og vurdere innovative løsninger, herunder i samspil med andre fag
- fortolke og formidle viden om nationale og internationale samfundsøkonomiske forhold
- udvælge og anvende relevante matematiske og statistiske redskaber og it-værktøjer.¹⁰

---

⁸ Læreplanen til A-niveau, 2017

⁹ Læreplanen til B-niveau, 2017

¹⁰ Se fodnote 8

2.3 Eksempler på karakterbeskrivelser for den mundtlige prøve

	Mundtlig prøve	
12	Fremragende	Samtalen er udtømmende i forhold til fagets mål. Eleven strukturerer, formidler fagligt stof, formulerer faglig argumentation og demonstrerer faglige færdigheder med få uvæsentlige mangler. Eleven kan med ingen eller få uvæsentlige mangler diskutere og vurdere samfundsøkonomiske problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.
7	God	Samtalen opfylder fagets mål med en del mangler. Eleven strukturerer, formidler fagligt stof, formulerer faglig argumentation og demonstrerer faglige færdigheder med en del mangler. Eleven kan, med en del mangler og i nogen grad diskutere samt vurdere samfundsøkonomiske problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.
02	Tilstrækkelig	Samtalen er den minimalt acceptable i forhold til fagets mål. Eleven strukturerer, formidler fagligt stof, formulerer faglig argumentation og demonstrerer faglige færdigheder på et acceptabelt minimum. Eleven kan på et acceptabelt minimum i ringe grad diskutere og vurdere samfundsøkonomiske problemstillinger med anvendelse af fagets teori i en virkelighedsnær og international kontekst.

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET